

การตรวจสอบภายในของส่วนราชการในภาคกลาง : การศึกษาเปรียบเทียบ
ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2505 - 2519 และหลังปี พ.ศ. 2519

นางสาวสัฏญญา วิโรจนวัฒน์

005653

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาบัณฑิต
ภาควิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2524

AN INTERNAL AUDIT OF GOVERNMENTAL DEPARTMENTS IN THE CENTRAL REGION
OF THAILAND: A COMPARATIVE STUDY BETWEEN A.D. 1962-1976 AND AFTER
A.D. 1976

Miss Sukanya Wirodjanawat

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy
Department of Accountancy
Graduate School
Chulalongkorn University

1981

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การตรวจสอบภายในของส่วนราชการในภาคกลาง : การศึกษาเปรียบเทียบ
ช่วงระหว่าง ปี พ.ศ. 2505 - 2519 และหลังปี พ.ศ. 2519

โดย นางสาวสุกัญญา วิโรจนวัฒน์

ภาควิชา การบัญชี

อาจารย์ที่ปรึกษา นายประธาน คามเพชร

อาจารย์พรสิริ ปุณเกษม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มหาวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ นนาค)

คณะกรรมการ สอววิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์พิเศษ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์วิไล วีระปรีข)

.....กรรมการ
(นายประธาน คามเพชร)

.....กรรมการ
(อาจารย์พรสิริ ปุณเกษม)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การตรวจสอบภายในของส่วนราชการในภาคกลาง : การศึกษาเปรียบเทียบ
ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2505-2519 และหลังปี พ.ศ. 2519

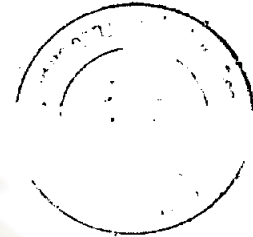
ชื่อนิสิต นางสาวสุกัญญา วิโรจนวัฒน์

ภาควิชา การบัญชี

อาจารย์ที่ปรึกษา นายประธาน กามเพชร

อาจารย์ พรสิริ ปุณเกษม

ปีการศึกษา 2524

บทคัดย่อ

ปัจจุบันการตรวจสอบภายในได้มีบทบาทสำคัญมากขึ้นต่อฝ่ายบริหาร ไม่ว่าจะเป็น
เป็นในภาครัฐบาลหรือภาคเอกชน เนื่องจากโครงสร้างของหน่วยงานของรัฐหรือกิจการ-
ของเอกชนได้ขยายตัวและเพิ่มความสลับซับซ้อนขึ้นตามลำดับ ผู้บริหารจึงไม่สามารถควบคุม
การปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง ผู้ตรวจสอบภายในจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญของ
ฝ่ายบริหารในการตรวจสอบมาตรการทางการควบคุมตำแหน่งต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ได้ศึกษาเปรียบเทียบการตรวจสอบภายในของส่วนราชการ
ในภาคกลาง ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2505-2519 และหลังปี พ.ศ. 2519 โดยมีวัตถุประสงค์
ประสงค์เพื่อศึกษาถึงการปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในของส่วน
ราชการ ในช่วงเวลาดังกล่าว และการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้มีเพียงใด
รวมถึงการตรวจสอบภายในของส่วนราชการได้อำนวยประโยชน์ให้ส่วนราชการนั้น และ
สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเท่าที่ควรหรือไม่

ผลจากการศึกษาปรากฏว่า การตรวจสอบภายในของส่วนราชการในปัจจุบัน
ได้มีการปรับปรุงระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน เพื่อส่งเสริมให้ผู้ตรวจสอบ
ภายในสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามการตรวจสอบภายในของ
ส่วนราชการก็ยังคงมีขอบเขตจำกัดเฉพาะการตรวจสอบทางการเงินเท่านั้น และจาก
การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในของส่วนราชการในภาคกลาง ปรากฏว่าผู้-
ตรวจสอบภายในยังปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากสาเหตุสำคัญ ๆ ดังนี้คือ
อัตราค่าจ้างผู้ตรวจสอบภายในไม่เพียงพอ ขาดความรู้ความชำนาญในด้านการตรวจสอบและ

ขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน ฯลฯ จึงเป็นผลให้การตรวจสอบภายในของส่วนราชการไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนราชการและสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในฐานะผู้ตรวจสอบภายนอกเท่าที่ควร

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title An Internal Audit of Governmental Departments in
 the Central Region of Thailand: A Comparative
 study between A.D.1962-1976 and after A.D.1976

Name Miss Sukanya Wirodjanawat

Thesis Advisor Mr. Pradharn Darbphechra

 Mrs.Pornsiri Poonakasem

Department Accountancy

Academic Year. 1981

ABSTRACT

At present internal auditing has become a very important tool to management both in the Government and Private sectors in discharging their duties on providing efficient internal control for their organizations.

As business organizations have increased in size as well as in complexity, it is not possible for management to control all aspects of operations unless there is an effective system of internal control of which an internal auditing forms a part . Internal auditors, therefore, can assist management by measuring and evaluating the efficiency and effectiveness of the overall performance of the organization.

This thesis on the comparative study of internal audit of Governmental Departments in the Central Region of Thailand between A.D.1962-1976 and after A.D.1976, aims at studying the improvements made during the period on the law, rules and regulations regarding the Government internal audit , the extent to which these law, rules and regulations are being conformed, and the benefits of internal auditing to both the Government organizations and the Office of the Auditor General which acts as

their external auditor.

The results of the study indicate that there have been improvements on the rules and regulations related to internal auditing in order to encourage internal auditors to perform their duties effectively. However, internal auditing in Government entities still limits itself only to financial audits.

Data obtained from the survey conducted shows that the work of internal auditors is impaired by an inadequate staffing, a lack of audit skill, knowledge and experience, and a lack of independence, etc, which results in an ineffective internal auditing, and thus, an inadequate efficiency in the performance evaluation by both the Government organizations and the Office of the Auditor General.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กติการวมประกาศ

ในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณประธาน คามเพชร พนักงานตรวจเงินแผ่นดิน 7 กองตรวจสอบพิเศษ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ที่กรุณาให้ความรู้ ข้อเสนอแนะ และความช่วยเหลือในการจัดทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และขอขอบคุณ ศาสตราจารย์ เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ วิไล วีระปรีช กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์พรสิริ ปุณเกษม ที่กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

อนึ่ง ผู้เขียนขอขอบคุณทุกท่านที่มีใจกว้างงามไว้วางใจ ซึ่งได้กรุณาให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
รายการตารางประกอบ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ขอบเขตของการศึกษา	2
วิธีการศึกษา	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	3
2 การควบคุมภายใน	
ความหมายของการควบคุมภายใน	5
องค์ประกอบที่สำคัญของการควบคุมภายใน	7
การควบคุมกับการตรวจสอบภายใน	11
การประเมินผลการควบคุมภายในโดยผู้ตรวจสอบภายใน ..	12
3 การตรวจสอบภายใน	
วิวัฒนาการของการตรวจสอบภายใน	16
ความหมายของการตรวจสอบภายใน	18
วัตถุประสงค์และขอบเขตของการตรวจสอบภายใน	19
ประเภทของการตรวจสอบภายใน	21
โครงสร้างของการตรวจสอบภายใน	22
ประโยชน์ของการมีผู้ตรวจสอบภายใน	25
วงจรการตรวจสอบภายใน	27
การปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน	28

	หน้า
เทคนิคการตรวจสอบภายใน	29
ความแตกต่างระหว่างการตรวจสอบภายใน กับการตรวจสอบภายนอก	32
4 การตรวจสอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน	
การบริหารการเงินของรัฐ	34
การตรวจสอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน	38
ประโยชน์ของการตรวจสอบภายในที่มีต่อผู้ตรวจสอบภายนอก	41
การประสานงานระหว่างผู้ตรวจสอบภายในของส่วนราชการ กับผู้ตรวจสอบภายนอก	41
5 การตรวจสอบภายในของส่วนราชการในภาคกลางเปรียบเทียบ ระหว่างปี พ.ศ. 2505-2519 และหลังปี พ.ศ. 2519	
การตรวจสอบภายในของส่วนราชการระหว่างปี พ.ศ. 2505-2519	43
การตรวจสอบภายในของส่วนราชการหลังปี พ.ศ. 2519. ขอเปรียบเทียบ	48
ขอเปรียบเทียบ	50
6 การประเมินผลการตรวจสอบภายในในปัจจุบัน	63
7 สรุปและขอเสนอแนะ	85
บรรณานุกรม	93
ภาคผนวก	96
ประวัติการศึกษา	106

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. การกำหนดตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายใน.....	64
2. การจัดสายงานของการตรวจสอบภายใน.....	66
3. อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน.....	67
4. การตรวจสอบเกี่ยวกับงบประมาณ.....	69
5. การตรวจสอบเกี่ยวกับการกอบกู้ผู้กู้.....	70
6. การตรวจสอบเกี่ยวกับการรับจ่ายเงิน.....	71
7. การตรวจสอบเกี่ยวกับรายได้แผ่นดิน.....	72
8. การตรวจสอบเกี่ยวกับเงินนอกงบประมาณ.....	73
9. การตรวจสอบเกี่ยวกับเงินยืม.....	74
10. การตรวจสอบทางค่านับบัญชี.....	75
11. การตรวจสอบพัสดุ.....	76
12. การตรวจสอบครุภัณฑ์.....	77
13. การตรวจสอบยานพาหนะ.....	78
14. การรายงานผลการตรวจสอบ.....	80
15. การติดตามผล.....	81
16. การประสานงานกับสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน.....	82